

Szkoła Branżowa
25.06.2020

Temat: Bajki jako utwory nie tylko dla dzieci.

Witaj!

Bajka jest jednym z najstarszych gatunków literackich, wywodzi się z tradycji ludowej wielu narodów. Pierwsze bajki powstawały w państwach starożytnych w Grecji i Rzymie. W Polsce mistrzami tego gatunku byli Ignacy Krasicki, Aleksander Fredro i Adam Mickiewicz. Bajka to krótki, najczęściej żartobliwy utwór dydaktyczny pisany wierszem. Jej bohaterami są najczęściej zwierzęta, ludzie, rzadziej rośliny lub przedmioty, wyposażone w pewne cechy jednoznaczne i niezmiennie np. lis jest zawsze chytry, a wilk żarłoczny. Najbardziej jest rozpowszechniona forma bajki zwierzęcej, w której pod postaciami zwierząt kryją się cechy ludzkie. Przedstawione zwierzę jest alegorią określonych cech, np. lew – siły, zając – płochliwości, mrówka – pracowitości. Krótkie wydarzenia opowiedziane w bajkach zmierzają do wyraźnego finału, z którego płynie morał, czyli pouczenie sformułowane wprost lub wyraźnie zasugerowane. Nieraz morały nawiązują do starych przysłów albo stają się tak ważne, że zaczynają funkcjonować w oderwaniu od tekstów. Kto z nas nie powtarzał za Mickiewiczem, że: „Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”? Głównym celem bajki jest uczyć, bawić i wychowywać.

Oprócz wierszowanych form, można spotkać również bajki pisane prozą, to krótkie opowiadania o wyrazistej fabule, które skłaniają do refleksji i szukania odpowiedzi na nurtujące ludzkość pytania.

Przeczytaj uważnie bajki. Zwróć uwagę na cechy prezentowanych bohaterów oraz zastanów się nad pouczeniem płynącym z każdego utworu. Potraktuj bajki jak zagadki, które za pomocą opowiadanej historii zwracają naszą uwagę na ważne sprawy.

Razem jesteście silniejsi

Przeczytaj bajkę afrykańską „Wiązka patyków i stary człowiek” Michela Piquemala przedstawiającą mądrość przekazaną synom przez ojca.

Na łożu śmierci starzec wezwał do siebie siedmioro swoich dzieci. Wziął siedem małych patyków, zebrał je w jeden pęk, po czym kazał najstarszemu go złamać. Syn starał się to uczynić, lecz na próżno. Wszystkie dzieci próbowały, ale żadnemu się nie udało. Starzec wziął z powrotem pęk i rozdał każdemu z osobna po jednym patyku. I wtedy każdy mógł bez trudu złamać swoją część wiązki.

Jeśli jesteście rozdzieleni tak jak te kawałki drewna, widzicie, że łatwo można was złamać. Ale kiedy jesteście zjednoczeni, nikt wam nie może nic zrobić. Jeśli porywacie się samotnie na trudne zadanie, nie podołacie mu. Ale jeśli podejmiecie się go wszyscy razem, doprowadzicie je do celu. Tak przemówił starzec! A kiedy zszedł z tego świata, jego dzieci zawsze przypominały sobie jego naukę.

1. Jaką mądrość formułuje ojciec na podstawie obserwacji dotyczącej łamania patyków? Podkreśl właściwy fragment.

2. Według ojca wartości, które zapewniają szczęście, to:

- ludzie powinni w trudnych sytuacjach wzajemnie się wspierać,
- w rodzinie powinno rozmawiać się o ważnych sprawach,
- człowieka można pokonać tylko, jeśli sam się podda,
- w grupie łatwiej jest przekonać innych do swoich poglądów,
- solidarność, uczciwość, odwaga,
- odwaga, zgoda, dyscyplina,

Pęknięcie w dzbanie

Przeczytaj bajkę filozoficzną Michela Piquemala, przedstawiającą historię dwóch dzbanów.

Pewna stara chińska kobieta miała dwa wielkie dzbany na wodę i nosiła je na drążkach powieszonych na ramionach. Jeden z dzbanów miał pęknięcie, natomiast drugi był bez wady i zawsze utrzymał pełną porcję wody. Po długiej

drodze starej kobiety od rzeki do domu, jeden z dzbanów był zawsze do połowy pusty. Całe dwa lata stara kobieta przynosiła do domu jeden dzban wypełniony po brzegi wodą, drugi natomiast do połowy pusty. Dobry dzban był oczywiście zawsze dumny ze swojego wyczynu. Biedny pęknięty dzban bardzo się wstydził własnej ułomności i trapiło go, że nie potrafi utrzymać wlanej w niego wody. Po dwu latach, które wydawały mu się straszne, rzekł do kobiety: „Bardzo się wstydę za swoje pęknięcie, gdyż wycieka z niego woda po całej drodze do twojego domu”. Stara kobieta uśmiechnęła się: „Nie zauważyłeś, że po twojej stronie drogi kwitną kwiaty, a po drugiej stronie nie? Zasiałam po twojej stronie nasionka, gdyż wiedziałam o twoim pęknięciu i w ten sposób za każdym razem, gdy wracaliśmy do domu, podlewałeś je. Dzięki temu przez całe dwa lata mogłam zrywać te piękne kwiaty i przyozdabiać nimi stół. Gdybyś taki nie był, to piękno by nie istniało i nie zdobiło naszego domu”

3. Dwa dzbany - treści dosłowne i alegoryczne bajki

Przyporządkuj poniższe określenia o charakterze dosłownym i alegorycznym do bohaterów bajki.

a)

b)

- a) - przekonany o własnej wartości,
  - zdrowy człowiek,
  - człowiek sprawny,
  - pełny,
- b) - niedostrzegający własnej wartości,
  - chory człowiek,

- niepełny,
- człowiek niepełnosprawny,

Zilustruj historię przedstawioną w bajce. Na czym polegała użyteczność obydwu dzbanów?

Opracowała: Marzena Marcjasz

Życzę Wam udanego wypoczynku. Cieszcie się z każdego słonecznego dnia i z każdej przeżytej przygody. Bawcie się dobrze, w górach i nad jeziorami. Wierzę, że wszyscy spotkamy się zdrowi, wypoczęci, opaleni i w doskonałych humorach w nowym roku szkolnym, życzy p. Marzena